

Π Α Λ Η Ε Σ      Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν: 4ην  
'Ι ο υ ν ί ο υ, 1972, ήμέραν  
Κ Υ Ρ Ι Α Κ Η Ν καί ώραν: 20.30

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ΟΚΩΣΤΑΣ  
ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ καί ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-  
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδῶ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ.

169<sup>m</sup>

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ      Τήν περασμένη Κυριακή, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, μιλούσαμε γιά  
τήν ἀθηναϊκή ζέστη πού ἐφέτος ἔρχισε νωρίς νωρίς. Πρῶμ τε-  
λειώσει καλῶ καλῶ ὁ Μᾶης μέ τίς δροσιές του, ἐπιασε ἡ κᾶψα  
καί λέγαμε πόσο βασανίζόντουσαν οἱ παλαιοί ἀθηναῖοι, πού  
δέν εἶχανε ὄχι παγωμένο νερό, μά οὔτε κᾶν νερό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ      Μάλιστα. Ἐέρεις λοιπόν ὅτι τότε, στά χρόνια τῆς παλιᾶς Ἀθή-  
νας ἕνας δάσκαλος εἶπα παρά λίγο ν'ἀνακηρυχθῆ ἐθνικός εὐεργέ-  
της ;

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ      Ἐθνικός εὐεργέτης ; Ἕνας δάσκαλος ; Γιατί ; Πῶς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ      Ἄν ὄχι ἐθνικός εὐεργέτης, μά σίγουρα ἀθηναϊκός εὐεργέτης.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ      Μά γιατί ; Τί ἔκανε αὐτός ὁ δάσκαλος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ      Ὅταν σοῦ πῶς τό ὄνομά του, θά τόν θυμηθῆς καί σύ, γιατί  
ἔχομε ξαναμιλήσει γι'αὐτόν. Λεγότανε Δαμασκηνός. Συνραξιού-  
χος καθηγητής καί τό ὄνομά του Δαμασκηνός.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ      Μάλιστα, Δαμασκηνός. Τώρα τόν θυμήθηκα. Αὐτός ἦτανε ἕνας σο-  
βαρός καθηγητής πού ὅταν πῆρε τήν συνταξί του, ἀπεφάσισε  
νά μεταφέρει θαλασσινό νερό στήν Ἀθήνα καί νά φτιάξῃ μιᾶ  
πισίνα, ἕνα κολυμβητήριο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γιά νά κᾶνουνε  
βά λουτρά τους οἱ ἀθηναῖοι χωρίς νά ταλαιπωροῦνται κατεβαί-  
νοντας στά θάλαρο... Πότε ἀκριβῶς ἔγινε αὐτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ      Στά χίλια ἑπτακόσια νομίζω... ὀγδόντα τέσσερα. Καί στά  
84, ὀηλαδή σχεδόν ἑνενηντα χρόνια πρίν.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ήτανε νομίζω τόλμημα γιά τήν εποχή εκείνη, νά σκεφθῆ κανείς νά φέρη θαλασσινό νερό στήν Ἀθήνα ἀπό τίς Τσιτσιφιές βέβαια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπό τίς Τσιτσιφιές ἀσφαλῶς πού ἦτανε πιά κοντά στήν Ἀθήνα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί σέ ποιό μέρος ἀκριβῶς εἶχε γίνει αὐτό τό πολυμνητήριο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπέναντι στό μέγαρο τοῦ Ζαπκείου, ἐκεῖ πού εἶναι πιά χαμηλό τό ἔδαφος καί πατεβαίνεις μέ νάτι σκαλοπάτια. Κι' αὐτό τό ξέρομε ἀπό τόν Σουρῆ, ὁ ὁποῖος πήγαινε συχνά σ' ἓνα καφενεδάκι νάτω ἀπό τίς στήλες τοῦ Ὀλυμπίου Διός καί πίνοντας τόν καφέ του ἐρέμβαζε καί ὄνειροπολοῦσε. "Ἐτσι μιά μέρα ἔγραψε μι' ἐδοημοσίευσε ἓνα στιχοῦργημα γιά τίς στήλες τοῦ Διός. Διάβασέ 'το Γιάγκο πού ἔχεις ἀποκτήσει εἰδικότητα στό διάβασμα τοῦ Σουρῆ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πολύ μέ πειράζεις νομίζω, μά τό δέχομαι. Λοιπόν : Στούς στύλους.

Βαρειά ἐξαπλωμένος εἰς τοῦ Διός τούς στύλους  
 σάν θεριακλῆς Σουλτᾶνος τόν ναργιλέ ρουφῶ  
 κοιτάζω πότε πότε καί τούς ἀνεμομύλους  
 καί τότε μ' ἓνα κι' ἄλλο καταφιλοσοφῶ.  
 Στ' ἀριστερό μου χέρι στηρίζω τό κεφάλι  
 κι' εἰς ρεμβασμούς καί σκέψεις ἀφίνομαι καί πάλι...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί σταμάτησες ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σταμάτησα γιατί εἶδα νάτι πού χρειάζεται ἐξήγησι. Διάβασα ἓνα στίχο πού λέει : Κοιτάζω πότε πότε καί τούς ἀνεμομύλους. Ποιούς ἀνεμομύλους ; Ὑπῆρχαν ἐκεῖ ἀνεμόμυλοι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καημένε Γιάγκο !... Πῶς τρώγανε φωμί οἱ ἄθηναῖοι ; Τότε δέν ὑπῆρχαν οἱ σημερινοί ἠλεκτρικοί κυλινδρόμυλοι καί τό στάρι τό ἀλέθανε στούς ἀνεμομύλους.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί θά βρισκόντουσαν ἐκεῖ κοντά οἱ ἀνεμόμυλοι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ ἄθηναῖοι, εἶχανε διαλέξει τό μέρος ἐκεῖνο νάτω ἀπό τόν λόφο τοῦ Ἀρδητοῦ, γιατί ἐκεῖ φυσοῦσε πάντα φαίνεται καί οἱ ἀνεμόμυλοι γυρίζανε εὐκολώτερα ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πολύ σωστά. Πάντως θά είχε γραφικότητα εκείνο τό μέρος μέ τούς άνεμομύλους.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά συνέχισε τώρα τόν Σουρρή.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὡ πόσοι δοξασμένοι ἐπέρασαν αἰῶνες ἀπό τοῦ Περιηλέους, μέχρι τῆς ἐποχῆς μου κι' ὀρθές ἀκρόμη στέκουν, ἐμπρός μου οἱ κολλῶνες ἀντί νά πέσουν ὅλες κατὰ τῆς κεφαλῆς μου. Στέκουν ὀρθές καί βλέπουν, ἐπάνω τά οὐράνια καί κάτω τοῦ κυρίου Δαμασκηνοῦ τά μπάνια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά λοιπόν πού ἔχομε καί τήν τοποθεσία τῶν λουτρῶν τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἀπέναντι ἀπό τίς κολλῶνες τοῦ Ὀλυμπίου Διός, στό μέρος πού σοῦ εἶπα ἀκριβῶς. Νά δυστυχῶς ἡ ὠραία ιδέα τῶν θαλασσινῶν λουτρῶν μέσα στήν Ἀθήνα, δέν πέτυχε...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιατί δέν πέτυχε ; Δέν εἶχανε πελατεία τά λουτρά τοῦ Δαμασκηνοῦ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπ' ἐναντίας. Φαίνεται πῶς εἶχανε πολλή πελατεία μόλις ἄνοιξαν. Νά ἐνῶ ὁ Δαμασκηνός εἶχε προβλέπει πῶς νά φέρνῃ τό νερό τῆς θάλασσας στήν δεξαμενή του, δέν εἶχε σκεφθεῖ πῶς νά τήν ἀδειάζῃ γιά ν' ἀνανεώνεται τό νερό.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί φαντάζομαι τί ἔγινε. Τά λουτρά στά σπίτια τήν ἐποχή ἐκεῖνη, ἦτανε μᾶλλον σπάνια, γιά νά μήν ποῦμε ἄγνωστα. Ὅλοι λοιπόν οἱ ἄπλυτοι ἀθηναῖοι, βρήκανε εὐκαιρία νά πλυθοῦν πηγαινόντας στήν δεξαμενή τοῦ Δαμασκηνοῦ καί τό νερό βρωμιζότανε ἀφοῦ δέν μποροῦσε ν' ἀνανεωθῇ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅποτε ὅλη αὐτή ἡ βρωμισιά καταναθότανε καί τό βάθος τῆς δεξαμενῆς ἔγινε πολύ σύντομα γλοιῶδες καί λασπῶδες. Ἐτσι οἱ λουόμενοι ἔπαψαν νά πηγαινούν νά κάνουν μπάνιο στήν δεξαμενή τοῦ Δαμασκηνοῦ καί ὁ χριστιανός ἀντί νά ἀνακηρυχθῇ εὐεργέτης τῆς Ἀθήνας, καταστράφηκε οἰκονομικῶς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τόν καιρομοίρη τόν Δαμασκηνό. Φαντάζομαι τί θά τοῦ γράφανε οἱ σατυρικοί ὅταν θά κλείσανε τά λουτρά του.

ΜΕΛΛΟΝ  
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ~~ΜΕΛΛΟΝ~~ φαντάζομαι ότι τόν λυπηθήκανε οί άθηναίοι καί δέν τόν είρωνευθήκανε. Μόνο σέ κάποια έφημερίδα δημοσιεύθηκε ένα μικρό σημείωμα μέ τίτλο : "Αδοξον τέλος μιης ένδόξου ιδέας... καί έντός άπ' αυτό τό σημείωμα, ένα τετράστιχο έμεινε στήν παληά 'Αθήνα :

Τά μπάνια του Δαμασκηνοϋ  
 χωρίς μυαλό καί δίχως νοϋ  
 που ήτανε τόσο ζηλευτά  
 πάει... έ λείσανε κι' αυτά !...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' από τά 1884 έως τά 1935, δηλαδή πενήντα όλόκληρα χρόνια δέν έγινε καμμιά σπέφισ νά ξαναγίνη δεξαμενή μέ νερό θαλασσινό στήν 'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί έως τά 1935 ; Τί συνέβη στά 1935 ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν θυμάσαι ; Δέν έγινε μιά άπόπειρα - ~~ή~~ άπόπειρα μόνο - νά κατασκευασθή μιά δεξαμενή, μιά π ι σ ί ν α, στήν όδόν Πατησίων, ~~όπου~~ ένει άκριβώς όπου βρίσκεται σήμερα τό μέγαρο του Ο.Τ.Ε. ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι ναι ναι... Τό είχα ξεχάσει αυτό. 'Η πισίνα έγινε καί έμεινε έτσι κάμποσα χρόνια χωρίς να τελειώση ποτέ γιατί ή εταιρεία που τήν κατεσκεύαζε φαίνεται πως έναυάγησε τότε έως ότου έγινε τό σημερινό Κολυμβητήριο κι' αυτό κοντά στις στήλες του 'Ολυμπίου Διός που υπάρχει καί σήμερα άδόμη

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θυμάμαι μάλιστα τό λογοπαίγνιο που έκανε τότε ό μηχανίτης ό 'Ασημακόπουλος, ό έπιθεωρησεογράφος : "Οτι άφού γίνεται ένει κολυμβητήριο, πρέπει νά λέγωνται οί στήλες του Κ ο - λ υ μ π ί ο υ Διός !... "Όμως δέν νομίζεις ότι πρέπει νά θυμηθούμε καί κανένα τραγουδι ; 'Η κλειώ θά μās τραγουδήση μιά παληά μελωδία : "Όπως τό ρόδο σάν μαρανθή...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) "Όπως τό ρόδο σάν μαρανθή  
 τό παίρνει ό άνεμος καί τό σκορπάει

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρεις όμως Γιάγιο, ότι υπάρχει και άλλο ένα κολυμβητήριο στην Αθήνα ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' άλλο κολυμβητήριο ; Πού είναι αυτό ; Πως δέν τό είδα ποτέ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είναι σχεδόν ιδιωτικό κολυμβητήριο ; Ανήκει στην Σχολή Ηλεκτροτεχνιτών ή κάτι τέτοιο και βρίσκεται στην οδό Πατησίων στον Άγιο Λουκά. Σέ βεβαιώνω πως είναι ένα κρτιο και καταπληκτικό λουμα έγναταστάσεων. Είναι πσίνα στεγασμένη και προσφέρει και θερμό νερό για τον χειμώνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είναι πραγματικά ν' άπορη κανείς με την πρόοδο της Αθήνας ιδίως όταν σιεφθη, τί ~~πραγματικά~~ χωριάτικη βφι παρουσίαζε ή πρωτεύουσα της Ελλάδος, ένατό χρόνια πριν

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκέφου Γιάγιο και κάτι πολύ κωμικό που συνέβαινε αυτήν την έποχή που είπες, ένατό χρόνια πριν, στα 1870. Γράφει ένας οδηγός της πόλεως των Αθηνών : Ποτέ δέν πρέπει νά κανονί- ζης τό ώρολόγιόν σου με τό της πόλεως όφóτι ούδέποτε δεικνύει την σωστήν ώραν. Δύνασαι όμως νά έχης κάποιαν πεποίθησιν εις έξης σημεΐον : Πέντε λεπτά πρό της μεσημβρίας, σημαία έρυθρα άναπετάννυται εις τό Αστεροσκοπείον και καταβιβάζεται άκρι- βώς την μεσημβρίαν.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό είναι πραγματικό κωμικό. Σκέφου ότι όταν θά κοντοζύγωνε μεσημέρι, όλοι οί άθηναίοι θά προσέχανε τό Αστεροσκοπείο νά δοϋνε την κóκκινη σημαία. Μα εκείνο που δέν καταλαβαίνω είναι : Τό Αστεροσκοπείο, φαινότανε από όλη την πόλι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όπως ξέρεις βέβαια, τό Αστεροσκοπείο ήτανε κτισμένο σ' ένα μικρό λόφο, πίσω από την Ακρόπολι. Τα σπίτια της Αθήνας ήτανε χαμηλά και όπως φαίνεται ο Παρθενώνας από παντού, έ- τσι φαινότανε τότε και ο τροϋλλος του Αστεροσκοπείου

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζεσαι δημήτηρη την σχετική σιηνή ; Κάποιος καταστηματάρ- χης νά ποϋμε που θά ήθελε νά βάλη τό ρολόϊ του στην ώρα θά έστελνε τον μικρό του υπάλληλο στον δρόμο νά προσέχη...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παντελής, έβγα στην πόρτα και τήραξε να δής ποτε θα φανή ή κόκκινη σημαία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και άφεντινό. "Έβγαίνε ο Παντελής και σε λίγο άκουγότανε ή φωνή του : "Ανόμα δεν φαίνεται τίποτις άφεντινό.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πρόσεχε καλά. Μήν τό κουνήσης άπ' έκει...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γαρίδες τά μάτια του Παντελή προς τό "Αστεροσκοπεύο και εξαφνιά άκουγότανε ή φωνή του : "Αφεντινό, άφεντινό...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τι είναι Παντελή ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φάνημε ή κόκκινη σημαία...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Περίμενε τώρα να δής ποτε θα κατεβή. Μήν τον κουνής άπ' έκει
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Που να τό κουνήση άπ' έκει ο πιτσιρτικός Παντελής. "Επίστευε ότι προσφέρει μεγάλη ύπηρεσία στον άφεντινό του. Και σε πέντε λεπτά, άκουγότανε πάλι ή φωνή του : "Αφεντινό, κατέβημε ή σημαία.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' εύχαριστημένος ο καταστηματάρχης έκούρδιζε τό ρολόϊ του τοποθετώντας ώροδείκτη και λεπτοδείκτη στίς δώδεκα άκριβώς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Συμπεραίνω λοιπόν ότι άπ' έκει θα βγήμε ή φράσις που λέγεται και σήμερα άνόμη : Πάει καλά τό ρολόϊ σου ; Με τό "Αστεροσκοπεύο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ασφαλώς άπ' έκει βγήμε.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ομως σιγά σιγά άρχιζαν να κτίζωνται σπίτια γύρω από τό "Αστεροσκοπεύο και έτσι ή κόκκινη σημαία του δεν θα ήτανε πιά θεατή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τότε επενέβη ή "Ιερά Σύνοδος.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δεν είμαστε καλά. "Η "Ιερά Σύνοδος τί δουλειά είχε σ' αυτήν την ιστορία ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Απλούστατα. "Η "Ιερά Σύνοδος έδωσε έντολή στην Μητρόπολι να είναι ο κωδωνοκρούστης στην θέσι του κοντά στο μεσημέρι επάνω στο καμπαναριό της Μητροπόλεως και όταν βλέπη την κόκκινη σημαία, να κτυπάη δώδεκα φορές την καμπάνα...

**ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Μάλιστα. Καί όπως ήτανε φυσικό, ή παλιά εκείνη φράσις άλλαξε καί λέγανε οί παλαιοί : Πάει καλά τό ρολόϊ σου ; μέ τήν καρπάνα τής Μητροπόλεως.

**ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Βλέπεις λοιπόν ότι κάθε φράσις έχει καί τήν ιστορία της.

**ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Όμως μένει μία ιστορία που είναι άπόρη άνεξήγητη.

**ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ποιά ιστορία ;

**ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Είπες πριν από λίγο ότι όπως έγραφε ο παλιός 'Οδηγός των 'Αθηνών, δεν πρέπει να εμπιστεύονται οί άθηναίοι εις τό 'Ωρολόγιον τής πόλεως... Ποιό ήτανε αυτό τό 'Ωρολόγιον τής πόλεως καί πού βρισκότανε ;

**ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Θά τό πούμε καί αυτό, όμως μία καί μιλήμε για 'Ωρολόγιον νομίζω πως είναι ώρα να μας πη ή κλειώ κανένα τραγουδι. Ξέρεις τί θά ήθελα ν' άκούσω ; Μιά πεταλούδα να 'μouνα...

**ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πλένου)** Μιά πεταλούδα να 'μouνα  
να πέταγα σιμά σου...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

**ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Καί τώρα θά μιλήσωμε για τό 'Ωρολόγιον τής πόλεως.

**ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Μιά στιγμή, γιατί έχω να πάνω μία παρατήρησι. Πριν από λίγο, όταν τραγουδούσε ή κλειώ τήν πεταλούδα, συλλογίζόμουνα ότι εσύ εξήτησες αυτό τό τραγουδι καί σιέφτηκα ότι συνήθως οί κάπως εύτραφείς, έχετε άδυναμία σ' αυτό τό τραγουδι γιατί θά θέλατε να είσαστε πεταλούδες καί να πετάτε.

**ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Γιάγιο μου πολύ με πειράζεις, μά είσαι φίλος καί χαλάλι σου... Καί τώρα γυρίζομε στο 'Ωρολόγιον τής πόλεως.

**ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** 'Αλήθεια, πού ήτανε αυτό τό ρολόϊ ;

**ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Κάπου στην κεντρική 'Αγορά τής όδου 'Αδριανού, καλά καλά δε ν ξέρω πού. Ήτανε ένας τετράγωνος πύργος, κτισμένος με πέτρες καί τούβλα καί είχε στην κορυφή του ένα ρολόϊ που φαινότανε από τίς τέσσερις πλευρές του πύργου. 'Εσωτερικά αυτός ο τετράγωνος πύργος είχε μία σιάλα, όπως τά καμπαναριά, για ν' άνεβαίνη κάποιος να κουρδίξη τό ρολόϊ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, αυτά γίνονται πότε ; Σέ ποιά χρονολογία ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Χίλια δατακόσια Γιάγιο μου αγαπητέ. Ύπῆρχαν ακόμη Τούρκοι στην Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, οἱ Τούρκοι εἶχαν τοποθετήσει αὐτό τό ρολοῖ καί εἶχανε κτίσει τόν πύργο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι Γιάγιο μου. Γύρω στά 1800, ἐδῶ μι' ἑκατόν ἑβδομήντα χρόνια ἦρθε ἀπό τήν Κωνσταντινούπολι ὁ Ἕγγλος πρέσβυς στήν Πόλι ὁ περίφημος Τόμας Μπρούς κόμης "Ελτзин ἔντ Κινκαρντάϊν

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ονομα εἶναι αὐτό ἡ σιδηρόδρομος μέ εἰκοσι βαγόνια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἔτσι λεγότανε ὁ χριστιανός. Αὐτός λοιπόν ὁ κόμης "Ελτзин ἡ θίως τόν ξέρομε ἔμεῖς ὁ "Ε λ γ ζ ν ο ς...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Α, ὁ "Ελγζνος ; Πές μου λοιπόν ἔτσι ὅτι εἶναι ὁ περίφημος "Ελγζνος ποῦ ἔκλεψε τὰ μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν πραγματικότητα δέν τὰ ἔκλεψε. Τούρικο ἦτανε ἐδῶ τό ἔδαφος. Καί ὁ κύριος "Ελγιν ἡ "Ελτзин, ἦρθε μέ ἔδεια τοῦ Σουλτάνου νά πάρη μερικά κομμάτια μάρμαρα ἀπό τόν Παρθενῶνα. Πῆρε λοιπόν...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ξέρω τί πήρε. Τήν μετώπη τοῦ Παρθενῶνος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μόνο τήν μετώπη ; Κουβάλησε μαζί του 2 5 3 κομμάτια μάρμαρα καί κίτι ἕλλα μικροπράγματα, ἀγγεῖα, λητύθους, ἀμφορεῖς ἐπιγραφές, ποῦ μπορούσε νά τὰ κουβαλήσῃ. Αὐτά ὅλα τὰ ἐπούλησε στό Βρετανικό Μουσείο τοῦ Λονδίνου καί εἰσέπραξε παρακαλῶ : 35.000 λίρες ἑγγλέζικες καθῶς καί ἕνα τίτλο : "Από κόμης ἔγινε λόρδος.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καλά τὰ μάρμαρα, αὐτά τὰ ξέρομε. Ὁ πύργος μέ τό ρολοῖ τί μπαίνει στή μέση ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐμεῖς θέλω νά φτάσω καί δέν μέ ἀφήνεις. Ὁ κόμης "Ελτзин λοιπόν, σιέφτημε ὅτι γιά νά ἐκανοποιήσῃ τοῦς ἀθηναίους ποῦ τοῦς ἔφαγε τὰ μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνα νά κἀνῃ ἕνα δῶρο στήν Ἀθήνα καί ἔκτισε αὐτόν τόν πύργο μέ τό ρολοῖ...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά ποῦμε ἀπό τύφῃ συνειδήσεως γιά τήν κλοπή πού ἔκανε
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά πράξι, γιά τήν ὁποία τόν κατηγορήσαν κι'οἱ ἴδιοι του οἱ συμπατριῶτες, διότι ὅταν ὕστερ' ἀπό δέκα χρόνια ἀπό τήν κλοπή φθάνει στήν Ἀθήνα ὁ λόρδος Νόελ Μπάϋρον
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὁ γνωστός λόρδος Βύρων...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, στά 1811 νομίζω...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τότε πού ἐρωτεύθηκε τήν μικρούλα Ἀθηναία Τερέζα Ναρσέ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, τότε. Ἀνεβαίνει ὁ Μπάϋρον στήν Ἀκρόπολι βλέπει τήν καταστροφή τῶν μαρμάρων καί γράφει σέ μιᾶ κολλῶνα τοῦ Παρθενῶνος λατινικά : Εἰδὼντ νόν φατσεῖρουντι Γνόττι, χίη φατσεῖρουντ Σπότι... Ὅ τι δέν ἔπαμαν οἱ ἴσθιοι, τό ἔπαμαν οἱ Σπῶτοι... Καί κατέβηκε ἀπό τόν Παρθενῶνα, πῆγε στό μοναστήρι τῶν Καπουτσίνων ὅπου κατοικοῦσε καί ἔγραψε τό περίφημό του ποίημα Η Κατάρρα τῆς Ἀθηνᾶς ( Δὴ κέρς ὅφ Πιν' ῥβα ) στό ὁποῖον περνάει φενεές δεκατέσσερις τόν Ἑλγιν καί τοὺς ἀπογόνους του.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό γεγονός εἶναι ὅτι ἡ παλαιά Ἀθήνα εἶχε ἀποκτήσει ἓνα ρολοῖ μέσα στήν παλαιά Ἀγορά, πού ἐλέγετ : Ὁρολόγιον τῆς πόλεως. Καί ἦτανε <sup>εἶπες</sup> ~~εἶπες~~ τετράγωνος πύργος ; Αὐτό πῶς τό ξέραμε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό ἔσως νά μὴν τό ξέραμε, ἂν δέν ἐρχότανε στήν Ἀθήνα, στήν ἐποχὴ τοῦ Ὄθωνος, ἓνας γερμανὸς ζωγράφος...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὁ Κόλενμπεργκ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο πού τόν θυμῆσαι. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ζωγράφος ἔχει φιλοτεχνήσει ἀριετές εἰκόνες ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς ὀθωνικῆς Ἀθήνας καί σέ μιᾶ ἀπ' αὐτές πού δείχνει ἓνα πετροπόλεμο, φαίνεται ὁ τετράγωνος πύργος τοῦ μολογιοῦ τῆς ἀγορᾶς
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τοῦ ὀνομαστοῦ Ὁρολογίου τῆς Πόλεως...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά τό ὁποῖον, οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι λέγανε πῶς πρέπει νά ξέρῃς τό μυστικὸ του γιά νά διαβάσῃς τὴν ὥρα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, τί μυστικό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λέγανε οί παλαιοί άθηναίοι ότι για να δής τήν ώρα στο Ρολοί της πόλεως, πρέπει να κάνης υπολογισμούς, με άλλα λόγια όταν τό ρολοί δείχνει τέσσερις και δέκα και κτυπάει έπτά φορές, είναι μεσημέρι παρά τέταρτο... Τό γεγονός είναι ότι όσο τά χρόνια περνοσαν, τό σύστημα της Μητροπόλεως να κτυπά τό μεσημέρι δώδεκα φορές με τήν καρμένα της, τό έμιμήθησαν και άλλες έκκλησίες και θυμάμαι πολύ καλά ότι τό μεσημέρι όλες οί καρμένες στην Αθήνα δίνανε τήν ώρα με δώδεκα κτύπους.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Αν υπήρχε καρμιά καρμένα που να μας υπενθυμίξη ότι πρέπει να μας πη κανένα τραγούδι και ή Κλειώ, θα τήν ακούγαμε τώρα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ας μας τό πη λοιπόν και χωρίς καρμένα...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (με συνοδεία πιάνου) Εάν σε βλέπω τό πρωί στο παραθύρι σαν γαρύφαλλο μου φαίνεσαι άνοιχτό

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Όλα αυτά τά χαρακτηριστικά σημάδια της παλαιάς Αθήνας, έχουν χαθεί πιά. Ελέπεις είναι λεπτομέρειες που χαρακτηρίζουν μια έπαρχιακή πόλι. Σήμερα ή Αθήνα άμιλλάται τίς μεγάλες πρωτεύουσες του κόσμου και δέν προσέχει κανείς τέτοια χαρακτηριστικά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν θα ξεχάσω ποτέ μου κάτι που συνέβη στά 1918. "Ήρουν τότε φοιτητής και διαβάσαμε στίς έφημερίδες ότι θα γινότανε έλλαγή ή μάλλον διόρθωσις της ώρας, κατά μισή ώρα. Ή διόρθωσις θα γινότανε άκριβώς τά μεσάνυχτα και οί έφημερίδες είδοποίησαν ότι όλοι οί πολίται, όφείλουν να διορθώσουν τά ρολόγια των ρυθμίζοντας τούς δείκτες μισή ώρα μπροστά. Τί φαντάζεσαι ότι έγινε τότε ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί να φαντασθώ : θα βάλατε όλοι τά ρολόγια σας μισή ώρα μπροστά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν μας έφτανε αυτό. Τό θέλαμε να γίνη μ'έπισημότητα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, τί είδους έπισημότητα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θα σου εξηγήσω. Στην 'Αθήνα, πενήντα χρόνια πριν, δημόσια ρολόγια δέν υπήρχαν πολλά. Ένα υπήρχε στην πρόσοφι του Πανεπιστημίου, ίσως για νά δείχνη στους φοιτητάς ότι ο καιρός περνά. Αυτό τό ρολόϊ του Πανεπιστημίου έδειχνε μονίμως τρεις και τέταρτο. Χρόνια ήτανε χαλασμένο και κανέναν δέν τό διορθώνε. Πάλιστα, κάποτε μιá έπιτροπή φοιτητών, έρώτησε τήν Γραμματεία του Πανεπιστημίου γιατί δέν διορθώνουν τό ρολόϊ τής προσόφews και πήρε τήν έξης άπάντησι : Δέν υπάρχει άναγεγραμμένη σχετική πίστωση εις τόν έφεταινόν προϋπολογισμόν του Πανεπιστημίου

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πολύ άρτια δικαιολογία... Άλλο ρολόϊ στην πόλι δέν υπήρχε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ύπήρχε άλλο ένα στον σταθμό του ήλεκτρικού σιδηροδρόμου στην όδόν 'Αθηνών. Νά έπρεπε νά μπής στον σταθμό για νά δής τήν ώρα. Τρίτο ρολόϊ, προσιτό για όλον τόν κόσμο ήτανε ένα τεράστιο ρολόϊ στο άρολογοποιεΐον του Σεργιάδη, στην γωνία τής όδου Σταδίου και Γεωργίου Σταύρου. Αυτό δούλευε πάντα και έδεικνε σωστά τήν ώρα. Λοιπόν τήν νύχτα που έπρόκειτο νά προχωρήσουν τά ρολόγια κατά μιση ώρα, όλοι οι φοιτηταί του Πανεπιστημίου μαζευτήκαμε στις δώδεκα παρά τέταρτο εκεί για νά δοϋμε τόν υπάλληλο του μαγαζιού που θ' άνέβαινε σέ μιá σιάλα για νά προχωρήση τόν λεπτοδείκτη...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, αυτή ήτανε ή έπισημότης που θέλατε νά δώσετε στην διορθωσι τής ώρας. Χαί φαντάζομαι ότι θα έγινε ή τελετή αυτή με ζητωκραυγές κι' ένθουσιασμούς...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έχάλασε ο κόσμος στις μεταμεσονύκτιες κραυγές. Και τελικά άφου διορθώσαμε κι' έμεις τά ρολόγια μας, φύγαμε τραγουδώντας

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Συγγνώμη. Πήπως θυμάσαι τί τραγουδούσατε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαίως θυμάμαι : Τήν πόλκα τής έποχής : Βιέν Πουπούλ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θαυμάσια. Σ' έρώτησα ώστε αυτό τό τραγούδι νά μ' ές πη τώρα ή κλειώ, νά τό ξαναθυμηθής.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Νά ή Πουπούλα, νά ή Πουπούλα, νά...  
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.